

بررسی نقش و تاثیر فن آوری اطلاعات و ارتباطات در تعلیم و تربیت

هنگامه کریمی^۱

۱- کارشناس ارشد ادبیات فارسی، معاون آموزشی دبستان دخترانه ایثار مسن، بخش شهاب قشم

Hengamehkarimi@gmail.com

چکیده

تعلیم و تربیت، پیوسته یکی از دغدغه‌های والدین و نظام آموزشی کشور بوده و هست؛ واژه‌ای که فرایندی پیچیده را در خود جای داده و خانواده‌ها و نظام آموزشی مداوم در تلاش‌اند این فرآیند را با توجه به امکانات و ضروریات آن عصر، بهتر و سریع‌تر به سرمنزل مقصود برسانند. عصر حاضر که عصر IT یا همان فناوری اطلاعات و ارتباطات است، می‌تواند کمک شایانی به این امر بنماید. امروزه استفاده فرزندان از رسانه‌ها و فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی اجتناب‌ناپذیر بوده که آسیب‌ها و پیامدهای آن در شماره‌های پیشین مورد بررسی قرار گرفت. در این جا، قصد داریم که نقش این فناوری را در خدمت تعلیم و تربیت مورد بحث قرار دهیم و تأثیر آن را در بهبود کیفیت تعلیم و تربیت و نیز چگونگی نقش خانواده، نظام‌های آموزشی و سازمان‌های فرهنگی را در اجرای آن بیان نماییم. حرکتی این چنین، بدون روشن شدن حیطه‌های مفهومی این فناوری، انگیزه‌ای شد که نگارنده تلاشی در حد توانایی برای طرح برخی جستارهای مفهومی به عمل آورد تا دیگر متخصصان را به تکمیل و غنی سازی آن قبل از سیطره این فناوری واداردسلی امر از آشفتگیهای مفهومی در خصوص کاربرد آن در آموزش می‌کاهد تا این حرکتها به سرنوشت کوششهای نوآورانه دیگر دچار نشود و به طور ناقص یا، احيانا، نادرست به اجرا در نیاید. در این مقاله بر آن بوده ایم تا ابتدا، با توضیح مفاهیم آموزش از راه دور، آموزش باز و از راه دور، یادگیری الکترونیکی، دانشگاه مجازی "پردیس مجازی" و سرانجام آموزش مبتنی بر رایانه، آموزش چندرسانه‌ای، آموزش شبکه‌ای (اینترنتی)، و تبیین تفاوت‌های آنها، با هدف جلوگیری از برداشتهای ناصحیح یا تصحیح آنها، محدوده کاربردی هر یک را مشخص سازیم. سپس، به زمینه‌های ضروری برای موفقیت این نوع آموزشها، از دیدگاههای فرهنگی، اجتماعی، منابع انسانی، مادی و سرانجام، فن شناسانه کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در قالب یادگیری الکترونیکی و دانشگاه مجازی پردازیم.

کلیدواژه: فناوری اطلاعات و ارتباطات، آموزش از راه دور، یادگیری الکترونیکی، دانشگاه مجازی، پردیس مجازی، آموزش چندرسانه‌ای، آموزش باز و از راه دور، آموزش شبکه‌ای (اینترنتی)

۱- مقدمه

هر یک از کشورهای جهان، هم‌اینگ، در مراحل متفاوتی از ترکیب فناوری اطلاعات و ارتباطات در کارهای جاری خود، از جمله در فرایند یاددهی - یادگیری هستند. در حالی که بحث روی ارزش حقیقی رویکردهایی چون آموزش از راه دور، آموزش باز و از راه دور، یادگیری الکترونیکی و پردیس مجازی یا دانشگاه مجازی در برابر رویکردهای سنتی (آموزش و یادگیری چهره به چهره) به شدت بالا می‌گیرد، شاید این موضوع برای همه ما روشن باشد که فناوری اطلاعات و ارتباطات (قاوا) دارای توان بسیار بالایی برای ایجاد تغییرات اساسی در روشهای یاددهی - یادگیری است. همان طور که در حیطه‌های صنعت و تجارت این پتانسیل به فعلیت رسیده و بنیادهای تولید و تجارت را دگرگون ساخته است (ربیعی، ۱۳۸۳: ۴۴-۴۳ ردی و منجلیکا، ۲۰۰۲، کاستلز، ۲۰۰۰) در زمینه آموزش و پرورش نیز باید چنین عمل کند.